

natomiast pod względem geobotanicznym do Pogórza Śląskiego (Zajac 1990).

Na tym terenie *Trapa natans* znana jest tylko z jednego stanowiska w Roztropicach (Kolbenheyer 1862), które później nie zostało odnalezione (Zajac 1989). Nowo odkryte stanowisko w Mazańcowicach jest więc jedynym, aktualnie istniejącym, udokumentowanym miejscem występowania kotewki orzecha wodnego na terenie Podgórza Wilamowickiego.

Adam Stebel, Dariusz Ekstowicz

PIŚMIENNICTWO

Kolbenheyer C. 1862. *Vorarbeiten zur einer Flora von Teschen und Bielitz*. Verh. zool.-bot. Ges. Wien 12: 1185—1220.

Piórecki J. 1980. *Kotewka orzech wodny Trapa natans L. w Polsce*. Przemysł, TPN 13: 1—159.

Podbielkowski Z., Tomaszewicz H. 1982. *Zarys hydrobotaniki*. PWN, Warszawa.

Polakowska M. 1992. *Rośliny wodne*. PWN, Warszawa.

Zajac M. 1989. *Flora południowej części Kotliny Oświęcimskiej i Pogórza Śląskiego*. Zesz. Nauk. UJ, Prace Bot. 19: 1—199.

Zajac M. 1990. *Stosunki geobotaniczne południowej części Kotliny Oświęcimskiej i zachodniej części Pogórza Śląskiego*. Cz. I. Historia badań, charakterystyka terenu i występowanie gatunków górskich. Prace Bot. 21: 75—106.

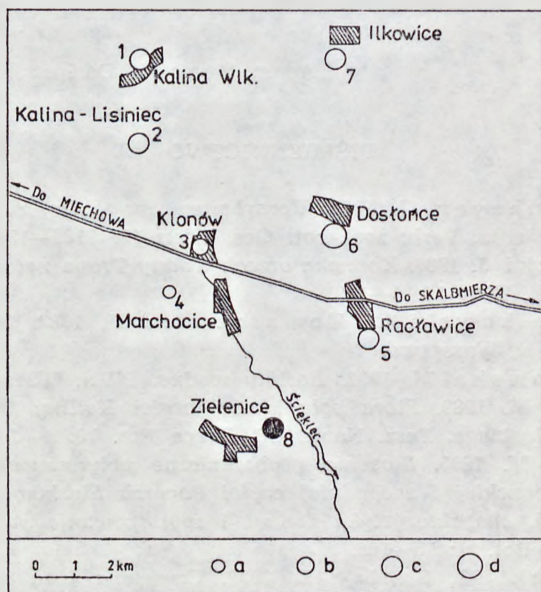
Zarzycki K., Szelaż Z. 1992. *Czerwona lista roślin zagrożonych w Polsce*. W: *Lista roślin zagrożonych w Polsce* (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z.). Wyd. 2, Inst. Bot. im. W. Szafera PAN: 87—98, Kraków.

Stanowisko lnu włochatego *Linum hirsutum* na Wyżynie Małopolskiej

W trakcie badań florystycznych prowadzonych w północno-wschodniej części województwa krakowskiego w czerwcu 1993 r. znaleziono nie znane dotąd stanowisko lnu włochatego *Linum hirsutum*. Takson ten objęty jest całkowitą ochroną, a ponadto znajduje się na liście roślin wymierających i zagrożonych (Zarzycki, Szelaż 1992). Jest to roślina bardzo rzadka, znana obecnie na terenie Polski zaledwie z 21 stanowisk (Kaźmierczakowa 1991a, b, 1993).

Obecne stanowisko znajduje się około 5 km w linii prostej na południe od Raclawic, przesuwając w ten sposób granicę południowego zasięgu tej rośliny w Polsce. Jest to zatem osiemnaste stanowisko lnu

włochatego w okręgu geobotanicznym miechowsko-pińczowskim i ósme w podokręgu miechowskim (ryc. 1). Położone jest na terenie wsi Zielenice, około 13 km na północny zachód od Proszowic. Na bezleśnym wzgórzu, wznoszącym się ponad wsią i zajęтым w znacznym stopniu

Ryc. 1. Stanowiska lnu włochatego w podokręgu miechowskim: 1—7 — stanowiska znane (numeracja zgodna z przedstawioną przez Kaźmierczakową 1991a), 8 — stanowisko nowe (zaczernione); a — do 10 osobników, b — 10—100, c — 100—1000, d — ponad 1000 osobników. — Localities of *Linum hirsutum* in the subdistrict of Miechów: 1—7 — hitherto known localities (the numerals beside the localities correspond to those submitted by Kaźmierczakowa 1991a), 8 — the new locality (black patch); a — including up to 10 individuals, b — 10—100, c — 100—1000, d — over 1000 individuals

przez pola orne, stwierdzono występowanie licznych okazów tej rzadkiej rośliny. Len włochaty rósł tu na stromych skarpach (35°), po obu stronach drogi przecinającej południowy stok wzgórza. Po lewej stronie omawianej drogi, na powierzchni około 30 m², zanotowano 80 kwitnących pędów, natomiast po prawej stronie, na powierzchni około 45 m², naliczono około 550 pędów. Len włochaty rósł tu na płytkiej glebie rędzinnej, wykształconej na opoce kredowej, w rozwiniętym

fragmentarycznie zbiorowisku murawy kserotermicznej reprezentującej zespół *Origano-Brachypodietum*. W luźnej murawie, której zwarcie nie przekraczało 70%, takson ten występował dość obficie, jako jedyny gatunek charakterystyczny dla zespołu *Inuletum ensifoliae*. Natomiast spośród roślin charakterystycznych dla *Origano-Brachypodietum* rosły tu: cieciorka pstra *Coronilla varia*, dziurawiec zwyczajny *Hypericum perforatum* i goryczel jastrzębcowaty *Picris hieracioides*. Gatunki charakterystyczne dla rzędu *Festucetalia valesiaceae* reprezentowały: szalwia okółkowa *Salvia verticillata*, pięciornik piaskowy *Potentilla cinerea*, macierzanka Marschalla *Thymus marschallianus*, kostrzewa bruzdkowana *Festuca rupicola*, driakiew żółtawa *Scabiosa ochroleuca*, krwawnik pannoński *Achillea pannonica*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, jastrzębiec Bauchina *Hieracium praealtum* subsp. *bauchinii* i spacerta piaskowa *Onobrychis arenaria*. Liczne były też gatunki z klasy *Festuco-Brometea*: marzanka piaskowa *Asperula cynanchica*, chaber driakiewnik *Centaurea scabiosa*, biedrzynek mniejszy *Pimpinella saxifraga*, wiechlina spłaszczona *Poa compressa*, wilczomlecz sosnka *Euphorbia cyparissias*, przełot pospolity *Anthyllis vulneraria* subsp. *polyphylla*, czosnek zielonawy *Allium oleraceum*, lucerna sierpowata *Medicago sativa* subsp. *falcata*, poziomka twardawa *Fragaria viridis* i dziewięsił bezłodygowy *Carlina acaulis*. W omawianą murawę wkraczały też, jak na razie jedynie pojedynczo, krzewy z rzędu *Prunetalia*: róża dzika *Rosa canina* i śliwa tarnina *Prunus spinosa*.

Zgodnie z przyjętą przez Kaźmierczakową (1991a, b) skalą dla oceny stanowisk lnu włochatego, pod względem wielkości powierzchni zajmowanej przez ten gatunek, stanowisko to należy zaliczyć do małych, natomiast pod względem liczebności do dość obfitych.

Opisane stanowisko w chwili obecnej nie jest bezpośrednio zagrożone (ze względu na znaczną stromość skarp, na których rośnie). W przyszłości pewnym niebezpieczeństwem może być sukcesja krzewów. Należy jednak przypuszczać, że w przeszłości, w okresie ekstensywnej gospodarki, wzgórza prawdopodobnie zajmowały murawy okresowo wypasane i liczebność lnu włochatego była wtedy prawdopodobnie znacznie większa.

Krystyna T o w p a s z

PIŚMIENNICTWO

Kaźmierczakowa R. 1991a. *Biologia, wymagania siedliskowe i możliwość ochrony lnu włochatego Linum hirsutum L. w Polsce*. Ochr. Przyr. 48: 31—54.

Kaźmierczakowa R. 1991b. *Przyczyny i stopień zagrożenia*

stanowisk lnu włochatego *Linum hirsutum* L. w Polsce. Prądnik, Prace Muz. im. W. Szafera 3: 125—133.

Kaźmierczakowa R. 1993. *Linum hirsutum* W: Polska czerwona księga roślin (red. Zarzycki K. i Kaźmierczakowa R.). Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

Zarzycki K., Szelaż Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. W: *Lista roślin zagrożonych w Polsce* (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z.). Wyd. 2, Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

Stanowisko śniedka Buchego *Ornithogalum boucheanum* w Gryfinie na Pomorzu Szczecińskim

W parku miejskim w miejscowości Gryfino, woj. szczecińskie, odnotowano stanowisko bogatej populacji śniedka Buchego *Ornithogalum boucheanum* (ryc. 1).

Dotychczas w polskich pracach botanicznych na temat występowania tego gatunku nie spotkano żadnej informacji. Jedyne Cwikliński (1970) donosi, że *Ornithogalum boucheanum* na Pomorzu Zachodnim był rejestrowany przez Müllera (1911) i przez Holzfussa (1937), natomiast sam tych stanowisk nie potwierdza.

Odnaleziony gatunek pochodzi z krajów południowej Europy. Tam rozwija się w zbiorowiskach łąkowych i na przydrożach. Swym zasięgiem występowania obejmuje Słowację, Bułgarię i sięga aż po Krym. Jego znaturalizowane stanowiska rozprzestrzenione są w całej Europie, ale w takich krajach, jak: Austria, Węgry, była Czechosłowacja i Bułgaria w wielu miejscach jego status jest wątpliwy. Natomiast w Niemczech, Szwajcarii i w Polsce występują stanowiska bądź znaturalizowane, bądź jest uprawiany na dużą skalę w ogrodach (*Flora Europaea* 1964).

Ornithogalum boucheanum reprezentuje element śródziemno-panońsko-pontyjski. Według geograficzno-historycznej klasyfikacji roślin synantropijnych (Kornaś, Medwecka-Kornaś 1986) jest to gatunek przejściowo dziczejący z uprawy, który wy dostał się spod opieki człowieka, zaliczany do ergasiofigofitów. Odnalezione stanowisko śniedka Buchego w parku uzasadnia zaliczenie tego gatunku do tej grupy roślin synantropijnych.

W miejskim parku w Gryfinie, gdzie dawniej był cmentarz wojсковy, populacja *Ornithogalum boucheanum* zajmuje znaczną powierzchnię (ok. 300 m²). W płacie, oprócz obficie występującego omawianego gatunku, spotkano inne geofity: złoć żółtą *Gagea lutea*, liczne okazy podagrycznika pospolitego *Aegopodium podagraria*, mniszek lekarski *Taraxacum officinale* oraz wiele gatunków traw.